

Індекс 98146

ЮНІАТ №12(41), 2019

навчальні

матуралист

Міністерство освіти і науки України,
Національний еколого-натуралистичний центр учнівської молоді (НЕНЦ)

11 ГРУДНЯ – МІЖНАРОДНИЙ ДЕНЬ ГІР

Наши гори прекрасні і популярні в будь-який час року, а особливо на зимові свята, коли можна не тільки помилуватися природою, а й активно та весело провести час. А чи знали ви, що гори також мають своє свято? Міжнародний день гір відзначають щороку 11 грудня. Свято було проголошено 20 грудня 2002 року на 57-ій сесії Генеральної Асамблеї ООН, коли підводили підсумки проголошеного ООН Міжнародного року гір.

Як зазначає офіційна сторінка ООН, гори надзвичайно важливі для людства. Вони займають майже 22% поверхні суши. У горах зосереджено від 60 до 80% всіх запасів прісної води на планеті. На гірських районах припадає 15–20% світового туризму, тут представлені безліч різних цінностей культурного характеру. Гори є батьківщиною 6 з 20 найбільш важливих продовольчих культур. А також в горах зосереджено 25% біорізноманіття суши та 28% світових лісів.

У гірських районах проживає майже 1 мільярд осіб. Добробут близько половини населення планети залежить від водних, продовольчих та енергетичних ресурсів, які містять гірські масиви. Але всі вони знаходяться в небезпеці у зв'язку зі зміною клімату, деградацією земель, надмірною експлуатацією і стихійними лихами. Без забезпечення захисту гір нам не вдається добитися стійкого економічного розвитку. Вони є не тільки джерелом засобів існування для майже мільярда жителів планети, які проживають в гірській місцевості, але опосередковано сприяливо впливають на мільярди людей, що проживають в прилеглих районах.

Гори найсильніше реагують на зміну клімату. Жителі гірських районів більше за інших страждають від голоду і злиднів. Танення льодовиків в результаті підвищеної температур загрожує лихами населенню, що живе в долинах. Кожен третій житель гірських районів в країнах, що розвиваються, стикається з ризиком відсутності продовольчої безпеки. Жителі цих районів змушені мігрувати. Найчастіше на місцях залишаються жінки, щоб стежити за господарством і пасовищами. Міграція в міста ставить під загрозу збереження культури гірського населення і агробіорізноманіття. Заходи щодо їх захисту, а також здійснення грамотної політики в цій галузі, допоможуть повернути назад негативні тенденції. Як наголошують в ООН, необхідно знайти нові сталі шляхи розвитку, які відкривали б можливості для населення як гірських районів, так і низин, що дозволило б викорінити бідність, не завдаючи шкоди доволі крихким гірським екосистемам.

ЦІКАВІ ФАКТИ ПРО КАРПАТИ

- Саме в Карпатах розташовано більше 20% лісового запасу всієї України.
- Карпатським горам понад 25 млн років, що за природними мірками говорить про те, що вони ще досить молоді.
- Найбільша ширина Карпат досягає 430 км, а це відстань досить велика.
- Ще зі шкільних уроків багато з нас пам'ятають, що найвищою точкою є гора Говерла. Її висота сягає 2061 м. Дістатися на вершину цієї гори – честь для багатьох туристів. Непідготовленим людям рекомендується підніматися на вершину тільки зі спеціально навченими фахівцями.

➤ Найвисокогірніше місто – Рахів. Середня його висота становить 820 м над рівнем моря. Цьому місту належить ще один рекорд – найбільший перепад висоти між вулицями – 600 м: від найнижчої (400 м) до найвищої 1000 м.

➤ У Карпатах також розташоване найбільше і наймальовничіше гірське озеро – Синевир. Місцеві жителі складають про озеро безліч дивовижних легенд. Посередині водойми знаходитьться невеличкий островець, що робить озеро з висоти пташиного польоту схожим на око. Воно утворилося приблизно 10 тисяч років тому.

➤ Людина настільки нераціонально використовує природні ресурси, що за останні кілька десятиліть території лісів скоротилися майже втричі.

Через стрімку вирубку лісів страждають і самі місцеві жителі. В горах почастівали повені. Багато людей залишаються не тільки без городів, але і без житла.

➤ Свою «лепту» внесли і туристи. Вздовж доріг можна зустріти гори сміття, яке викидають прямо з автомобілів. Звичайно, це впливає на екологічний стан природи.

Вирушаючи відпочивати в Карпати не забувайте про найголовніше – чистоту планети. Не чекайте, поки настане Міжнародний день гір, ставте до них з повагою в будь-який день. Відпочивайте в чистій місцевості і з чистим серцем!

Вероніка КУШПІЛЬ

ЦІКАВИНКИ

ГУЦУЛЬСЬКА БРИНЗА СТАЛА ПЕРШИМ ЗАХИЩЕНИМ ГЕОГРАФІЧНИМ БРЕНДОМ В УКРАЇНІ

«Гуцульська овча бриндзя» виготовляється на літніх високогірних пасовищах (*полонинах*) з гірського овечого молока відповідно до традицій, які беруть свій початок в Карпатах ще з 15 століття. Зона її виробництва охоплює Закарпаття, Івано-Франківську та частину Чернівецької області.

Саме цей сир вперше в Україні отримав

свідоцтво про реєстрацію географічного зазначення. Свідоцтво видало Мінекономіки та сільського господарства за Законом про охорону географічних зазначень, який Рада ухвалила у вересні.

Географічні зазначення – це назви регіонів і місцевостей, де традиційно виробляють унікальні товари з особливими властивостями та репутацією. «Гуцульська

овча бриндзя» – це перше українське географічне зазначення, що відповідає всім європейським вимогам до реєстрації і має право на визнання в ЄС.

Асоціація також підтримуватиме повернення до традиції вирівнання бриндзі в дерев'яних барилах, котра практично зникла за останні десятиліття.

РОЗРОБЛЕНО СПОСІБ ПРИГОТУВАННЯ КАВИ БЕЗ ВИКОРИСТАННЯ ЗЕРЕН

Компанія Atomo із США приготувала першу в світі молекулярну чашку кави без зерен. Їхній напій також містить кофеїн, виглядає і пахне так само, як звичайна кава, за винятком того, що на смак він менш гіркий. Хоча точний рецепт поки що зберігається в таємниці, деякі продукти, які можуть бути цієї каві, включають насіння кавуну та лушпиння сочевиці.

Це дуже хороша новина, оскільки попит на каву постійно росте, що тягне за собою збільшення масштабів посівів, які в свою чергу руйнують екосистеми. Холодний напій уже в 2020 році буде продаватися на платформі Kickstarter: в описі до збору коштів розробники розповіли, що спонсори допомогли досягти потрібної позначки в 25 тисяч доларів і тому будуть першими, хто попробує екологічну каву.

ОКУЛЯРИ ДОПОВНЕНОЇ РЕАЛЬНОСТІ ДЛЯ ПЛАВАННЯ

Сьогодні на ринку існує безліч розумних браслетів, годинників і трекерів, які відстежують режим тренувань. При цьому проміжні результати ви можете побачити, лише поглянувши на зап'ястя. І якщо для бігунів це підходить, то ось для плавців, особливо якщо ви спортсмен-професіонал, це не завжди зручно. Тому канадська компанія розробила спеціальні розумні окуляри. Їх можна придбати вже зараз, а ціна майже не «кусається». Новий аксесуар показує користувачеві інформацію про його тренування: частоту змахів рук, час запливу, спалені калорії і т. д. На відміну від звичайних окулярів, корпус нового пристроя значно товстіший. Всередині вмістилася плата для обробки інформації, сенсори для зчитування різних показників, акумуляторна батарея, а також спеціальний проектор, який виводить на скло розумного гаджета всю необхідну інформацію. Ніяких екранів в розумних окулярах немає. Ну а елементи управління винесені на бічну сторону пристрію.

Якщо не сильно вдаватися в принципи роботи самих сенсорів гаджета, то все влаштовано досить просто. Мініатюрний проектор світить збоку на одне скельце окуляряв. Це відображення людина і бачить в окулярах. Таким чином виходить щось на кшталт «доповненої реальності».

Підготувала Ольга ІЛЬКІВ

РЕЧІ МАЙБУТНЬОГО: ЩО УКРАЇНА МОЖЕ ЗАПРОПОНУВАТИ

Уявіть, що 12 років, які нам відводять вчені до початку екологічної катастрофи, минули. Який світ на нас чекає? Що ми носитимемо, чим прикрашатимемо житло, на чому друкуватимемо міжгалактичну гривню та чим святкуватимемо демонтаж саркофагу над ЧАЕС як уже непотрібного? На Dutch Design Week, що проходив з 19 по 27 жовтня в Ейндговені, українці представили п'ять інноваційних проєктів для життя.

ЩО ВДЯГАТИМЕМО?

ПЛАЩІ З ПРОРОСЛОГО НАСІННЯ ЧІА,
СТВОРЕНІ ДАШЕО ЦАПЕНКО

Дизайнерка Даша Цапенко

Живе хутро — це проект-маніфест. Уявіть плащ чи сукню, яку ви самі вирощуєте, мов дитину. Обережно вдягаєте, щоб не пошкодити ніжні паростки, контролюєте свої рухи, гуляєте під дощем, щоб політи одяг. Це зовсім інший рівень стосунків із речами, інакша культура споживання. Ідея виникла декілька років тому під час мого навчання в Ейндговенській академії дизайну. У нас відкрили кафедру біоматеріалів, яку очолив Ерік Кларенбік. Це дизайнер, який виростив стілець з грибного міцелію та налагодив 3D-друк посуду із ряски.

Технологія виготовлення живого хутра така: насіння чіа змочується та розподіляється на основі з марлі. Далі заготовка зволожується та пророщується. Сплітаючись, коріння утворює хутро. Його можна носити корінням або паростками назовні.

Я експериментувала з іншим рослинами, але обрала саме насіння чіа через те, що при намоканні воно утворює желеоподібну масу, яку можна рівномірно наносити на матеріал.

Наступного року культурною столицею світу буде ірландське місто Голвей. Нас запрошують створити з «живого хутра» дощовики для великої кількості людей. Адже у Голвей часто ллють затяжні дощі, і в таку погоду на вулицю зазвичай не дуже хочеться виходити. Але дощ набуває іншого значення, коли ти маєш плащ, який потрібно поливати.

ЧИМ БУДЕМО УТЕПЛЮВАТИСЯ?

КОНОПЛЯНИМ ХУТРОМ ВІД DEVONHOME

Оксана Дево

Ми створили Hemp Fur (коноопляне хутро) минулого року. Це «веганська» альтернатива хутру тварин, а заразом і штучному хутру. Теплій, гіпоалергенний, натуральний матеріал. Зовні воно схоже на овчину з довжиною волосся близько 5 сантиметрів. В насінні також проявляє себе як овече хутро — формує красиві пасма. Має природний світлий колір, але також фарбуємо його в чорний.

Оскільки матеріал новий, шуби з коноопляного хутра ми самі тестували лише одну зиму. Мали декілька замовлень з Норвегії. За нашими спостереженнями, за температури -30°C в одязі з Hemp Fur цілком комфортно.

Технологія виробництва така: коноопляний стовбур мнуть, з нього випадає серцевина (*костра*), залишається волокно. Далі його вичісують, волокно утворює «стрічку». Ми змішуємо коноопляне волокно з віскозою та закріплюємо на основі з натурального або синтетичного матеріалу.

Цікавість до нашого хутра ми відчули одразу. Його помітили представники нідерландського Material District. Це майданчик, де зібрана інформація про всі перспективні нові матеріали. Туди не можна потрапити за гроши, лише якщо ваш продукт відберуть їхні експерти. Коли інформацію про нас розмістили — одразу ж посыпалися запити від фешн-дизайнерів, університетів, дизайн-школ з усього світу. Ми розіслали їм зразки хутра.

Також на нас вийшла організація PETA, що бореться за права тварин та проти використання натурального хутра. Вони написали нам захоплений лист, сказали, що будуть популяризувати Hemp Fur.

Конопля — унікальна рослина! Для її вирощування не потрібні пестициди та гербіциди. Конопля дає два «врожаї» на рік, потребує на 75% менше води, ніж бавовна. До того ж вона абсорбує в 4 рази більше CO₂, ніж більшість дерев.

В Україні були давні традиції ткацтва з конопель, але вони обірвалися, коли конопля опинилася під забороною та суворим контролем. 15 років тому моя сім'я викупила старий прядильний завод в Полтавській області, тоді закон змушував нас наймати загін охорони, щоб охороняти поля, хоча в цих сортах коноплі практично немає наркотичних речовин. Що в Україні зберіглося добре, так це насіннєва база, якою опікуються Інститут луб'яних культур в Глухові.

НА ЧОМУ ПИСАТИМЕМО?

НА ПАПЕРІ RE-LEAF, СТВОРЕНОГО З ОПАЛОГО ЛИСТЯ ВАЛЕНТИНОМ ФРЕЧКОЮ

Валентин Фречка

Суть моєго винаходу — у виділенні це-люзі з опалого листя дерев. Я почав працювати над цією технологією ще під час навчання в 11 класі: збирав листя, подрібнював у блендері, фільтрував спеціальним пристосієм, формував аркуші та висушував їх. Із цим проєктом я переміг на міжнародній олімпіаді з екології в Кенії, потім представив RE-leaf на багатьох конференціях, хакатонах, конкурсах по всьому світу — від Кореї до Мексики. Відтоді я розвиваю проєкт, тестую матеріал вже у промислових масштабах.

На світовому ринку є кілька альтернативних видів паперу, які виготовляють з соломи або скошеної газонної трави, з очерету або зі слонячого послиду. Мій проєкт RE-leaf спрямований на те, щоб мінімізувати використання традиційної деревної целюлози та зменшити необхідність у вирубці дерев. Водночас

він вирішує проблему опалого листя в містах. Схема така: комунальні підприємства збирають листя на вулицях та в парках, відвозять його на підприємство, що виготовляє папір. Там листя очищують, перемелюють та виділяють целюлозу, з якої формують папір.

Залежно від фракції сировини та подальшої обробки папір від RE-leaf може бути білішим чи жовтішим, із прожилками від листків або однорідний. Також можна виготовляти картон, одноразові стакани, гофротару і литу тару вигляді піддонів для яєць. У матеріал можна додавати насіння рослин, яке проростатиме згодом, коли аркуш викинуть та він потрапить у вологе середовище. Цей папір розкладається впродовж 30–40 днів, а традиційному паперу для цього потрібно трохи більше 100 днів — через вміст синтетичних наповнювачів.

Незважаючи на діджиталізацію у всіх сферах життя, споживання паперу щороку збільшується, а його ціна зростає. У 2014 році у світі вирубали приблизно стільки лісів, скільки займає площа Нідерландів.

Я просто скаженію, коли на якихось публічних форумах підприємці розповідають, що відмовилися від пластикових пакетів та перейшли на паперову упаковку. «Принаймні, ми хоч щось робимо для екології», — кажуть вони. Але ж це нісенітніця! Де брати стільки деревини, целюлози? Ми ж ще не навчилися її синтезувати із повітря. Тому різкий перехід на папір — це наче тушити полум'я бензином. Зазвичай я виступаю останнім і трохи на шмаття їхні аргументи. Паперова продукція, навіть якщо вона коштує недорого, має помітний екологічний слід. Тому зменшуючи кількість пластику, ти водночас руйнуєш екосистему.

З ЧОГО РОБИТИМЕМО МЕБЛІ?

ІЗ МАТЕРІАЛУ TERRA, ЯКИЙ ЮРІЙ РИНТОВТ СТВОРИВ З ЧОРНОЗЕМУ

Юрій Ринтovt

Близько п'яти років тому я створив арт-об'єкт — триптих два метри завширшки. На трьох полотнах були зафіксовані різні фактури землі: чорнозем, суміш піску, глини та землі. Робота висіла у мене в майстерні, тепер перевіхається в мій дім. Далі я використовував цю ж технологію для меблевої колекції Terra. На фасадах шафі, комоду, великої підвісної лампи — всюди був фактурний чорнозем.

Розвивати тему можна безкінечно. Матеріал можна розміщувати в інтер'єрі на стінах. Земля пропонує нам безліч варіантів фактур. Приміром, чорнозем при обробці розтріскується на великі шматки, виникають глибші тріщини, глина масніша, але з додаванням піску вона стає сухою та дає менш красиві тріщинки.

Технологія виготовлення — це моя розробка, не хочу розкривати її повністю. Суть в тому, що чорнозем або його

суміш фіксується за допомогою додаткових речовин. Далі поверхня висихає, на ній з'являються тріщини. Тоді йде ще кілька етапів обробки та шліфовки, щоб надати поверхні кінцевого довершеного вигляду. Все це — крафтова робота, як і всі меблі та речі, що ми вже 25 років створюємо у майстерні Ryntovt Design. Коли ти відчуваєш матеріали, створювати можна що завгодно і з чого завгодно. Важливі питання — для чого ти це робиш.

Я створив Terra, щоб нагадати про нашу планету. Ще у юнацькі роки я зrozумів, що Земля та природа дають людині все — образи для наслідування та ресурси. Водночас людина ставиться до природи як споживач, не дбає про майбутнє, про те, який слід лишає. Це анітрохи не змінюються з часом — я панувала людина тисячі років назад, так і тепер вона вважає себе царем природи. Мода на екологію — всього лише мода. Але добре, що хоч так.

Що особисто я можу вдягти? Можна збирати папірці на вулицях, можна стати екологом або буддистським ченцем. Я відчув, що мій шлях доносити ідеї — це творчість. Можливо, це був ідеалістичний вибір. Аля я його зробив та почав доносити власні ідеї через мистецтво, дизайн та архітектуру.

ЧИМ СВЯТКУВАТИМЕМО ПЕРЕМОГИ?

ГОРІЛКОЮ ATOMIK ІЗ ЗЕРНА, ВИРОЩЕНОГО У ЧОРНОЗЕМІ

Група українських та британських вчених досліджувала, чи можна вирощувати зерно в Чорнобильській зоні. Професор екологічних наук Портсмутського університету Джим Сміт, завідувач радіометричної лабораторії та ліквідатор Геннадій Лаптєв і геолог та радіохімік Кирило Кориченський паралельно з науковою роботою провели експеримент.

Із забрудненого радіацією зерна шляхом подвійної дистилляції та фільтрації вони створили спирт. Додали у нього воду з підземних джерел, що пролягають також у Чорнобильській зоні, за десять кілометрів від атомної станції. Горілку, що отримали вчені, вони дослідили в Українському гідрометеорологічному інституті, направили для вивчення колегам в радіоаналітичну лабораторію Університету Саутгемптона. Слідів чорнобильської радіації в продукті не виявили.

Творці Atomik хочуть налагодити виробництво горілки таким чином, щоб заличuti до нового людей, які продовжують жити в зоні відселення та потерпали від безрібіття. 75% прибутків від проєкту буде спрямовано на підтримку місцевих громад та дикої природи Чорнобиля.

«Будемо чесними, є багато перепон, котрі нам доведеться здолати, щоб досягти бажаного. Не дивно, що в Україні існує чимало правил щодо територій чорнобильської зони, а також суворі правила щодо виробництва алкоголя. Тому на нас чекає безліч паперової роботи перед тим, як ми зможемо розпочати виробництво. Ми — вчені, тому застосовуємо метод спроб та помилок (або *гіпотез та спростувань*) для розвитку проєкту Atomik. Наші плани можуть змінитися, оскільки наші мрії кидают виклик реальності. І ми просто можемо все зіпсувати», — розповідає у своєму блозі Джим Сміт, один із засновників The Chernobyl Spirit Company.

Надія ШЕЙКІНА, PLATFOR.MA

НАЙКРАСИВІШІ ГОРИ У СВІТІ

Вершини, які здіймаються у височіні до небес, мальовничі місця, які ховаються у диких просторах природи...

ДРАКОНОВІ ГОРИ, ПАР / DRAKENSBERG, SOUTH AFRICA

У східній та південній частині ПАР знаходиться дивовижне чудо природи під назвою Драконові гори (*Дракенсберг*). Це практично монолітна базальтова стіна довжиною майже 250 км. Висота деяких вершин у цьому хребті перевищує 3 300 м над рівнем моря. Зокрема, найвища точка — гора Табана-Нтленьяна досягає у висоту 3 482 м.

Взимку гори покриті снігом, попри близькість вічно теплого Індійського океану! А влітку, в оточенні зелені (*схили гірських вершин покриті неозорими лісами, що складаються з рідкісних порід дерев*), вони підкорюють своєю монументальністю.

Походження назви гір має кілька варіантів. За одним, в 19 столітті місцеві жителі тут побачили величезну ящірку з хвостом та крилами, схожу на дракона. За другим — це присутність туману, який виходить з підніжжя і покриває гори.

Ці найкрасивіші гори мають щось казкове. Перебуваючи у цій місцевості, ви зможете відчути дух старовини. Тут можна знайти печери, в яких збереглись тисячі стародавніх малюнків, яким вже 100 000 років. Найбільше їх в заповіднику «Giants Castle». Місцева територія славиться ще однією визначною пам'яткою — другим найвищим у світі 947-метровим водоспадом Тугела.

«Дах Африки» — саме цю назву має нагір'я зі стрімкими схилами з одного боку, і пологими — з іншого. На прямовисні схили, які зазвичай досягають кілометрової висоти, часто обрушуються вітри з Індійського океану, що створює велику кількість опадів.

Дракенсберг — це справжній історичний комплекс, просочений духом старовини. Не дивно, що саме він визнаний одним із найпопулярніших туристичних місць, які щороку відвідує близько двох мільйонів туристів.

НАЦІОНАЛЬНИЙ ПАРК «БАНФ», КАНАДА / BANFF NATIONAL PARK, CANADA

Цей надзвичайно красивий куточек знаходиться у провінції Альберта, приблизно 110 км від м. Калгарі. Національний парк "Банф" був створений у 1885 році та вважається одним із найбільших у світі. Посеред парку побудоване невеличке одніменне містечко.

Найбільш цікавим є те, що колись (240–540 млн років тому), приблизно на цьому місці закінчувався суперконтинент Пангея, а ось плита, на якій зараз знаходитьсь остров Ванкувер, була далеко в морі, десь 4–5 км звідси. На початку мезозою (240 млн років назад) Північна Америка почала рух назустріч Тихоокеанській плиті, остання піднялася вгору, сформувавши всі гори навколо Ванкувера.

Фактично, те, що ми бачимо зараз в "Банфі" — це морське дно, що піднялося вгору на висоту понад 2 км 500–350 млн років тому!

НАНГАПАРБАТ, ПАКІСТАН / NANGA PARBAT, PAKISTAN

Висота: 8 126 м

Нангапарбат — найвища гора у світі за відносною висотою (4 649 м), яка знаходиться в північно-західних Гімалаях на території пакистанської частини штату Кашмір, замикає трійку найнебезпечніших гір для сходження. Вперше на ній здійнявся у 1953 році Герман Бул — учасник німецько-австрійської експедиції. Нангапарбат за рівнем технічної складності цілком порівняння з K2, її південно-східна сторона (*Рупальська стіна*) є найвищою прямовисною стіною в світі (4,5 кілометра) і названа серед альпіністів «пожирач людей».

АРАРАТ, ТУРЕЧЧИНА / MOUNT ARARAT, TURKEY

Висота: 5 137 метрів

Останнє виверження: 1840 рік

Араарат складається з двох гір, розташованих на відстані 11 км один від одного: Великого Араарату висотою 5 137 м та Малого Араату — 3 896 м. Знаходяться вони на березі р. Араксу на сході Туреччини, 32 км від Вірменії. З цієї гори можна побачити одразу три країни: Іран, Туреччину і Вірменію. Від 4 250 метрів гора покрита вічними снігами.

У середньовіковій Вірменії сходження на гору вважалось святотатством. Перший підйом на Араарат відбувся через рік після укладення Туркманчайського мирного договору 1829 року, коли він перейшов від Персії до Російської імперії.

Подейкують, що саме на цій вершині знаходяться залишки біблійського Ноєвого ковчega. Ще в IV столітті один із священників Вірменської апостольської церкви Акоп Мібенці намагався піднятися на Араарат, але щоразу засинав на шляху і прокидався біля підніжжя гори. За переказами, після чергової спроби Акопові з'явився ангел та наказав припинити пошуки ковчega, взамін чого пообіцяв принести фрагмент реліквії. Частка Ноєвого ковчega і досі перебуває в Ечміадзинському соборі.

ЛОФОТЕНСЬКІ ОСТРОВИ, НОРВЕГІЯ / LOFOTEN, NORWAY

Лофотенські острови розташовані в суворих водах Норвезького моря, за Полярним колом. Це край дикої, неприборканої природи, величних гір, глибоких фіордів, галасливих пташиних колоній і довгих піщаних пляжів. Дістатися сюди можна різними способами.

На Лофотенських островах збереглися міцні звязки з Епохою вікінгів. У Музеї вікінгів Лофотр (*Lofotr*) ви можете повністю зануритися в життя тих часів. У містечку Борг, де сьогодні знаходиться музей, археологи виявили найдовше житло вікінгів з коли-небудь знайдених довжиною 83 метри.

Завдяки теплій течії Гольфстрім, клімат на Лофотенах набагато м'який, ніж в інших місцях планети на цій же широті. З травня по липень тут триває полярний день, а з вересня по середину квітня можна спостерігати північне сяйво.

МАТЕРГОРН, ШВЕЙЦАРІЯ

Висота: 4 478 м

Перше сходження: 1865 р.

Матергорн — вершина в Пеннінських Альпах, на кордоні Швейцарії та Італії. Відома гора, що має форму, ні з чим незрівнянну, «піраміди», практично недоступна для сходження.

ДОЛОМОТОВІ АЛЬПИ, ІТАЛІЯ

Доломітові Альпи — гірський масив у північно-східній частині Італії протяжністю 150 км. Від Венеції цих красивих вершин можна доїхати машинною приблизно за три години.

Колись на цьому місці було море. Але в результаті зіткнення тектонічних плит Африки та Європи, дно піднялось та залишило після себе сліди лагун,

фіордів і коралових рифів, населених доісторичними молюсками.

ДЕНАЛІ (МАК-КІНЛІ), США

Висота: 6 190 м

Перше сходження: 7 червня 1913 р. — священник Хадсон Стак

Ви не повірите, але одні з найкрасивіших гір світу дістались США трохи більше ніж за 7 млн доларів у 1868 року, коли Росія продала Аляску.

Мак-Кінлі — найвища вершина Північної Америки, яка знаходиться в центрі Аляски, в середині могутнього гірського хребта, на території одніменного національного парку "Деналі". Входить до переліку "Семи Вершин" та є однією з найскладніших для сходження.

Гора займає третю позицію в списку найвищих гір за відносною висотою, яка становить 6 138 м.

Метеостанції, які розміщені на Деналі, подеколи фіксували температуру до -83 °C.

МАЧАПУЧАРЕ, НЕПАЛ

Висота: 6 993 м

Перше сходження: непідкорена (з 1957 року закрита для альпінізму)

Одна з найкрасивіших гір у світі Мачапучаре розташована в Гімалаях, в серці Непалу та має надзвичайно красивий подвійний пік, який наче пронизує небо.

Для місцевого населення ця гора має неабияке релігійне значення, непальці вірять, що вона є житлом самого Шиви, а снігова мла на її вершині — це аура його божественної суті.

До речі, у Мачапучаре є брат-близнюк — Матергорн в Альпах. Вони надзвичайно схожі.

ФУДЗІЯМА, ЯПОНІЯ

Висота: 3 776 м

Гора Фудзіяма — це абсолютно симетричний стратовулкан, який розташований близько Тихоокеанського узбережжя Хонсю, західніше від Токіо. Ця гора є приватним володінням ще з 1609 року, коли тодішній сьогун (*найвища військова посада в Японії*) передав її Великому храму Хонг Сенген. Останнє виверження Фудзіями зафіксоване у 1707 р. Фудзіяма є символом спокою та миру для японців, а для декого навіть обителлю богів. Деякі японські буддисти вважають, що на Фудзіямі знаходиться портал в інший світ.

Підготував Віктор БОНДАРЧУК

АКЦІЯ ВСЕУКРАЇНСЬКОЇ ЕКОЛОГІЧНОЇ ЛІГИ «ЗБЕРЕЖИ ЯЛИНКУ»

У грудні проходить традиційна акція Всеукраїнської екологічної ліги «Збережи ялинку».

Мета акції — схилити громадян України відмовитися від передноворічного винищенння хвойних дерев та показати шкідливі наслідки передноворічного вирубування хвойних дерев.

Акція спрямована не тільки на по-передження незаконної рубки сосен та

ялин, а й на формування громадської думки про «ялинкову» проблему шляхом пропаганди заміни живих дерев на композиції з гілля. Використання «лапника», що залишається в лісі на місцях санітарних рубок, лісосіках (*ділянка, на якій вирубували, рубують або рубатимуть ліс*) і навіть інколи спалюється, збереже життя багатьом деревам і дасть сухо економічний ефект.

У рамках цієї акції Всеукраїнська екологічна ліга щороку проводить конкурс «Замість ялинки — зимовий букет».

Під час конкурсу діти та підлітки в усій Україні виготовляють святкові букети з вічнозеленої гілля, створюючи святкову атмосферу без знищення живого дерева.

Такі композиції здобувають симпатії дедалі більшої кількості людей.

Підготувала Вікторія ЗАВЕРЮХА

ЧАЙНІ ТРАДИЦІЇ ТА ЦЕРЕМОНІЇ. ЯК ВСЕ ПОЧИНАЛОСЬ...

Як же багато складено легенд про чай, але до сих пір ніхто не знає, які з них правдиві, а які ні. Люди відкрили чай близько п'яти тисяч років тому. Принаймні перші документи із згадкою цього напою датуються саме цим часом.

ЧАЙНА ЦЕРЕМОНІЯ В КИТАЇ

Неважаючи на те, що чай з'явився дуже давно, щодня у Китаї його почали пити зовсім недавно. Тривалий час чай був священним напоєм, який використовували тільки для релігійних і політических подій. А раніше його і зовсім використовували виключно як ліки. Деякі чайні традиції залишилися і зараз, але сама чайна церемонія спростилася.

Раніше в приміщення, де проводиться церемонія, не можна було заходити, заздалегідь не очистивши думки. Тільки в гармонії з собою людина зможе відчути всі особливості цього напою. Зараз також важливо, щоб церемонія проводилася в красивому приміщенні. Вважається, що батьком чаю є чайник, а матір'ю — вода. І воду ні в якум разі не можна кип'ятити, так як вона втрачає свою енергію і не зможе розкрити смак напою.

Перша заварка завжди зливається. Це зроблено для очищення чайних листочків від пилу. А далі чай заварюється невеликою кількістю води багато разів. Адже при кожному заварюванні, смак і аромат відкриваються по-новому. Китайці вірять, що надлишок привертає біду, а поміркованість — багатство. Саме тому наливається неповний чайник води. Під час церемонії прийнято говорити тільки про чай і чайногого бога. А всі важливі справи вирішуються після чаювання.

ЯПОНСЬКА ЧАЙНА ЦЕРЕМОНІЯ

До Японії чай завезли з Китаю. Їхні чайні церемонії трохи схожі, але, в порівнянні з китайською, японська церемонія більш витончена і духовна. Це цілий ритуал, якому притаманні певне місце, одяг, порядок дій і слів. І навіть пройшовши через століття сама церемонія особливо не змінилася.

Все починається із запрошення. Господар будинку заздалегідь надсилає запрошення гостям. У певний день всі приходять у будинок господаря в спеціальному вбранні. Перед початком церемонії гості пригощають ароматизованою водою і обов'язково кожен омиває руки та рот водою з криниці. Це допомагає абстрагуватися від зовнішнього світу і увійти в будиночок для чайної церемонії.

Спочатку всіх пригощають смачною їжею, за якою прийнято було обмінюватися поклонами. Це показує повагу гостей. Після прийому їжі, гості ходять по саду і повертаються в будиночок для продовження церемонії, де вже готовий чан з гарячою водою і весь необхідний посуд. Чай заварюється досить міцний. Одна чаша розрахована на трьох гостей, господар передає її по колу всім гостям. Все робиться розмірено і спокійно. Гості насолоджуються смаком чаю. Після закінчення церемонії в чан з гарячою водою наливається ківш холодної. Це символізує кінець. Гості дякують господарю і розходяться по домівках.

Чайні традиції Сходу — це щось одухотворене. У жодній іншій країні цей напій не має стільки прихильників, як в Китаї або Японії. Ще одна країна, де чаю відведено особливе місце — це Великобританія.

АНГЛІЙСЬКІ ЧАЙНІ ТРАДИЦІЇ

У це важко повірити, але були часи, коли англійці не знали, що таке чай. Але в сімнадцятому столітті, коли Карлу II піднесли в подарунок висушені чайні листочки, цей напій підкорив спочатку знать, а потім вже і решту народу. Чай полюбили за зігріваючий і тонізуючий ефект.

Дуже цікаво, як цей напій почала пити вся країна. Раніше чай обкладався величезними митами, тому його могли собі дозволити тільки дуже багаті люди. Але з огляду на те, що простим людям протягом робочого дня потрібно було щось пити, всі пили пиво, яке не тільки тамувало спрагу, але і служило антисептиком. І ось тут виникла проблема, нація почала спиватися. Королю довелося прийняти закон, який знижував вартість чаю і забороняв пити алкоголь протягом робочого дня. Чаю в Англії п'ють багато.

Таких церемоній, як на Сході, у них немає, але середньостатистичний англієць п'є чай не менше п'яти разів на день. Навіть попри те, що кава завоювала лідеруючу позицію в світі за кількістю випитих чашок, в Англії чай завжди буде на першому місці.

ЧАЙНІ ТРАДИЦІЇ В США

В Америці прийнято пити чай великими стаканами і найчастіше з льодом. Саме американці поширили по світу поняття освіжуючого чаю. Також вони дуже люблять чай в пакетиках. Такий чай ви можете замовити в будь-якому закладі.

Звичайно, особливих традицій чаювання в США немає, але вони подарували світу пакетований чай. Цей винахід спростишив чаювання і розповсюдив любов до чаю по всьому світу. Можливо, все було б по-іншому, якби не так назване «Бостонське чаювання» (протестна акція 16 грудня 1773 року у Відповідь на дії Британського уряду, в результаті якої в Бостонській гавані був знищений Вантаж із 342 ящиків чаю, який належав Англійській Ост-Індській компанії). Ця акція протесту стала одним з каталізаторів Війни за незалежність народу США. Хоча війна була неминучою, але вона сильно вплинула на розвиток чайної культури на теренах Америки.

Підготувала Лія ДЕН

МІЖНАРОДНІ ДНІ СПОСТЕРЕЖЕННЯ ЗА ПТАХАМИ

Акцію щороку проводить Українське товариство охорони птахів. Його мета — збирання даних про стан пернатих узимку, іх міграції, місця зимівлі, чисельність популяцій, безпеку та інше.

В акції може взяти участь кожен бажаючий. Для цього необхідно зафіксувати, які види птахів, в якій кількості перебувають цими днями у вашій місцевості, заповнити спеціальну картку спостерігача та надіслати на адресу Українського товариства охорони птахів чи кафедри зоології

Київського національного університету імені Т.Г. Шевченка.

Облік птахів, що зимують в Україні, має важливе значення не лише для науки, а й для природоохоронної справи. Знаючи види, кількість і місце перевібання пернатих взимку, можна організувати підгодівлю птахів, охорону їх на зимівлях.

Міжнародні дні спостереження за птахами є дуже популярними та цікавим заходом в усьому світі.

Українське товариство охорони птахів

ХВОСТАТИ ІНОПЛАНЕТЯНИ

Коли ми говоримо про котів, то перша асоціація, яка приходить більшості на думку – це пухнасті тваринки. Але не всі коти мають шерсть, і що головне – її відсутність не робить їх гіршими. Якщо ви маєте алергію на шерсть, але дуже любите котів, то український левкой та канадський сфінкс – це саме ті породи, які вам можуть підійти, оскільки вони низькоалергенні. Ці коти завоювали прихильність не тільки серед алергіків: вони розумні, кмітливі та комунікабельні тварини, які стануть вірними друзями.

КАНАДСЬКИЙ СФІНКС

ІСТОРІЯ ВИНИКНЕННЯ ПОРОДИ

З давніх часів збереглися різноманітні свідчення про голих тварин. Відсутність шерсті спричиняє мутація, яка виникла випадково. Голі коти були відомі ще за часів ацтеків, а у наш час уперше на виставці котів їх нащадки із Мексики з'явились у 1924 році. Проте ці тварини мали цікаву особливість – узимку вони покривалися ріденькою шерсткою.

У 1966 році в Канаді у звичайної домашньої кішки серед звичайних кошенят народилося лісе. Котика назвали Пруно і, власне, від нього ведуть свій родовід усі канадські сфінкси. Його незвичний вигляд був наслідком спонтанної мутації.

У процесі роботи над породою фелінологами було допущено декілька помилок, які ледве не стали фатальними. Кошенята сфінксов часто гинули через те, що їм був необхідний більш ретельний догляд. Відповідно, через високу смертність кошенят, тривалий час кількість тварин для розведення була дуже мала. Перші заводчики помилково вирішили, що відсутність шерсті залежить від статі тварини. Через це була обрана неправильна стратегія розведення.

На щастя, у 1975 році у Вадені (*штат Мінесота*) звичайна короткошерста домашня кішка народила лісе кошеня, яке господарі назвали Епідерміс. Рік потому, там же народилася безшерста кішечка. Обидві тварини опинилися у розпліднику Z. Stardust. Від них ведуть свій родовід найелітніші лінії сучасних сфінксов. Наприкінці 70-х років минулого століття у Торонто, неподалік від того місця, де знайшли перше лісе кошеня, було знайдено ще трьох безшерстих кошенят.

Надалі в процесі роботи над породою проводили скрещування як сфінксов зі сфінксовими, так і сфінксов із девон-рекс. Девон-рекс виявилась єдиною породою, при зв'язках з якою уже у першому поколінні народжувалися безшерсті кошенята. Крім того, девон-рекс за зовнішніми ознаками найбільш близький до

сфінксов.

У Канаді та Північній Америці їй досі періодично знаходять безшерстих кошенят, які народились унаслідок спонтанної мутації. Цих тварин вважають дуже цінними для розведення.

ОЗНАКИ ТА ХАРАКТЕР

Голова середнього розміру, клиноподібна з округлими контурами, спереду досить плоска. Вилиці добре виражені. Мордочка сильно округла, подушечки вусів чітко виражені, але вібриси обламані й короткі. Вуха дуже великі, широкі в основі, прямі, посаджені не надто низько, але й не дуже високо на голові, всередині вушок шерсть відсутня абсолютно. Допускається невелика кількість хутра із зовнішнього боку біля основи вух. Очі округлі, мигдалеподібної форми, великі. Відстань між очима трохи більша, ніж розмір очей. В ідеалі колір очей відповідає забарвленню.

Шия м'язиста, середньої довжини, ледь вигнута від лінії плечей до основи голови. Тіло середнього розміру, груди широкі, живіт округлий, але не ограйдний. Мускулатура добре розвинута, але загалом кішка має витончений вигляд. Ноги середньої довжини, сильні, м'язисті, пропорційні довжині тіла. Задні кінцівки трохи довші за передні, а передні в свою чергу широко поставлені. Лапи середнього розміру та овальні, пальці довгі і витончені. Подушечки лапок грубі, ніж в інших породах, через що здається, що кіт пересувається на повітряній подушці.

Хвіст гнукий та рухливий, пропорційний до довжини тіла, на кінчику загострений. Допускається на кінці хвоста пасмо шерсті (*так званий лев'ячий хвіст*).

Ніжні короткі шерстинки можуть бути на лапках, зовнішній стороні вушок та хвості. Перенісся повинна покривати звичайна шерстка. Решта тіла або зовсім без шерсті, або може покривати ніжний пух довжиною до 2 мм. Якщо провести рукою, то текстура шкірного покриву схожа на велюр або замшу. Шкіра груба у складках, особливо між вухами, навколо плечей і мордочки. У дорослих кішок повинна зберегтися якомога більша кількість складок, особливо на голові. Забарвлення канадських сфінксов: біколор, триколор, варіації черепахових.

Характер канадських сфінксов зовсім не котячий. Здається, ніби вони самі себе кішками не вважають. Вони часто обирають одного з членів родини своїм улюбленим господарем і намагаються показати йому свою прихильність. Решту людей сприймають, як собі подібних.

Вони добре ладнають із собаками та іншими домашніми тваринами, швидко навчаються. Ці коти не люблять самотності і бажають спілкуватися із

господарем якнайчастіше. Це коти-компаньйони, які із задоволенням складуть вам компанію, що б ви не робили.

Дорослі представники цієї породи мають хороше здоров'я. Навіть якщо дорослий сфінкс захворів, то досить швидко одуже і зберігає імунітет на все життя. Це побічний ефект від підвищеної температури тіла. Проте кошенята та молоді тварини не можуть похвалитися такою стійкістю до інфекцій. Тому їм необхідна вакцинація, і краще, якщо це буде інактивована вакцина для кошенят, бо жива може викликати ускладнення.

УКРАЇНСЬКИЙ ЛЕВКОЙ

ІСТОРІЯ СТВОРЕННЯ ПОРОДИ

Перші коти з фенотипом, властивим українському левкою, з'явилися на початку 2000 років у заводчика Олени Бірюкової в розпліднику Ladacats, який знаходитьться в Україні. Вона ж і є автором породи. Згідно із задумом авторки, нова порода повинна була бути оригінальною, відзначеною, із своїми неповторними специфічними ознаками, а не висловухим сфінкском чи голим скотіш фолдом. Для створення українського левкоя були використані такі породи: донський сфінкс, петерболд, орієнタルна, шотландська висловуха, перська та домашня кішка.

21 січня 2004 року народилося перше кошеня українського левкоя у розпліднику О.В. Бірюкової. Котика назвали Левкой Прімеро (*Levkoy Prímero*) і зареєстрували у Міжнародній асоціації любителів котів *Rolandus Union International (ICFA RUI)*.

Назвати нову породу Олена Бірюкова вирішила левкоєм, асоціюючи зігнуту вушка котів із пелюстками квітки та назвою голої собачки лівретки, вуха якої мають подібну форму, а український – за країною походження породи.

ОЗНАКИ ТА ХАРАКТЕР

Українські левкої належать до порід, у яких майже повністю відсутня шерсть. Вони невеликого розміру з м'язистим тілом. Середня вага тварин – 5 кг. Голова

невелика, за формою подовжена та площа. Вуха м'які, високо і широко поставлені. У фолдів половина або третина вушка загнута вниз. Очі великі, мигдалеподібної форми, строго закріпленого кольору нема. Шия середня за довжиною, м'язиста. Передні та задні кінцівки довгі, а лапи овальні. Хвіст довгий і до кінчика звужується. Шкіра зі складками і на дотик гаряча. Закріпленого забарвлення у котів цієї породи немає.

Українські левкої мають дуже лагідний характер вони слухні та грайливі, кмітливі та розумні. Прив'язуються до господаря та членів родини і намагаються брати участь у всьому, що відбувається вдома. Вони легко навчаються та швидко розуміють, що робити можна, а що ні. Дуже приязно ставляться до інших тварин, які живуть з ними. Добре ладнають із дітьми. Коти цієї породи люблять увагу та «поговорити» з господарем. Помітивши, що їм не приділяють належної уваги, вони можуть підійти до господаря, ніжно чіпати його лапкою і някнути при цьому ще, показуючи тим самим свою готовність до спілкування.

Особливих проблем зі здоров'ям тварин цієї породи не мають. Хвороб, які притаманні самій цій породі також не виявлено. Це досить здорові коти з добрим імунітетом.

ДОГЛЯД ЗА ЛІСИМИ ПОРОДАМИ КОТІВ

Доглядати за лісими котами досить просто, проте є кілька особливостей. Порівняно з іншими породами котів, у них через відсутність шерсті температура тіла більша на 1–1,5 градуси, відповідно і метаболізм трохи швидший. Пришившись метаболізм викликає підвищений апетит, через що ці коти мають схильність до переїдання. Тому треба уважно стежити за раціоном і не допускати перегодування тварин.

Потрібно пам'ятати, що у тварин без шерсті дуже чутлива шкіра, яка постійно виділяє секрет. Це цілком нормальні, бо дозволяє зберігати шкірі еластичність і є природним механізмом її захисту від подразень та пересихання. Коли секрету на шкірі накопичується багато, то кіт може бруднити ним і ваші руки, коли ви будете його гладити, і все інше у домі, до чого він торкатиметься. Крім того, ці виділення мають специфічний запах. Тому кожен день шкіру кота треба протирати вологими гігієнічними серветками і раз на тиждень взимку та два рази на тиждень влітку мити тварину. Периодично необхідно чистити вуха вашого улюбленця ватними дисками і промивати очі.

У період опалювального сезону або у сильну літню спеку внаслідок того, що повітря в домі стає дуже сухим, шкіра в лісих котів може пересихати і лущитися. Для вирішенння цієї проблеми необхідно використовувати спеціальні лосьйони для зволоження шкіри безшерстих котів. Також улітку потрібно слідкувати, щоб лісі улюбленці не обгоріли на сонці, хоча у помірних кількостях сонячні ванни тваринам корисні.

Дарина КАРПОВИЧ

МУЗЕЙ ПРАДО ПРЕМАЛЮВАВ КАРТИНИ, щоб показати наслідки глобального потепління

Мадридський музей Прадо за підтримки іспанського підрозділу WWF перемалював картини зі своєї колекції так, що вони відображали усі жахіття, пов'язані зі зміною клімату. Тут і підвищення рівня моря, і засуха, і зникнення видів, і тaborи для біженців. Кампанія з порятунку довкілля має назву *+1,5°C Lo Cambia Todo* («+1,5°C змінюють все») і приурочена 25-й конференції ООН з питань зміни клімату. Її головна мета — змусити світове правління не допустити збільшення середньої температури атмосфери на 1,5°C. Усі зображення як соціальну рекламу розвісять у центрі Мадрида.

«Хлопчики на пляжі», Соролья Хоакін

«Філіп IV Верхи», Дієго Веласкес

Підготовлено за матеріалами PLATFOR.MA

КОГО З ЛЮДЕЙ НАЙБІЛЬШЕ ЛЯКАЮТЬ МОРОЗИ?

Прихід холодів щосезонно супроводжується переїздом бездомних Києва з околиць міста до теплих центральних станцій метро. Традиційно це і тільки це змушує більшість киян взагалі згадати про проблему бездомності та задуматись, чому справи такі, а не інакші.

Офіційної статистики щодо кількості бездомних у Києві немає. Точніше, вона є, але покладатися на неї не можна з таких причин: вона базується на кількості бездомних, що звернулися по допомозу чи стали на облік для отримання соціальної допомоги або послуг. А це, за різними оцінками, навряд сильно більше однієї десятої від реальної кількості.

Добре, нічого, йдемо до експертів. На думку Ольги Макар, керівниці ГО «Молодь за мир», станом на листопад 2019 року вулиці Києва налічують приблизно 10 тисяч бездомних людей. Ось і перша цифра! Далі озброюємося житловим кодексом України. Конкретніше — його 47 статтею, за якою житлова площа має видаватись із розрахунком 13,56 квадратних метрів на одну особу. Можжимо перше на друге (можна навіть перевірити, порахувавши у стовпчик) і отримуємо 135 тисяч квадратних метрів житлової площи, необхідної для того, аби кожен бездомний столиці мав свою особисту коморку.

Гулемо житлові площи найбільших хмарочосів світу, підбираємо кандидата за площею приміщень всередині й вуала — у нас є переможець (так, загальна площа приміщень Емпайру Вказана як більша за 200 тисяч, але це з урахуванням паркінгів і коридорів, та коли ми вже так заморочились, не будуть же наші бездомні ночувати у гаражі). А ще, погодьтесь, на панорамі Києва це виглядатиме досить ефектно. Особливо, якщо брати до уваги, що вежа заселена бездомними, бодай тепер колишніми. Чи все ж таки не заселена?

Свій маленький хмарочосик соціальної допомоги у Києві вже є. Він знаходиться на вулиці Суздалській і вміщує до 150 людей одночасно. Вартість однієї ночі — 10 грн, а покинути приміщення треба до 8 ранку. Звичайно, це катастрофічно мало, порівняно із загальною кількістю бездомних, але парадокс у тому, що будівля майже ніколи не заповнена більш як на 80%.

Бездомні — група населення, до якої склалося чи не найбільш упереджене ставлення з узагалі можливих: зовнішній вигляд та недотримання особистої гігієни (хоча це пояснюється якраз відсутністю доступу до благ, що дозволяють за собою слідкувати); схильність до вживання алкоголь (хоча більшість починає пити після того, як стає бездомним, аби затмінити беззмістовні будні або елементарно «зігрітися»); думка, що бездомність — особистий вибір (тут, можливо, ноги ростуть з американських фільмів або з радянського лозунгу «Бомж — высшая форма эгоизма», хоча здебільшого на вулицях опиняються жертви машинай із нерухомістю); наявність до 1998 року закону, що позбавляв реєстрації ув'язнених після 6 місяців у колоніях і автоматично залишав більшість

людей, які повернулися з місць позбавлення волі, без житла (а отже жива і думка, що більшість бездомних — колишні «зеки»). І це невелика частина чудово відомих вам стереотипів, які привели до вищої форми несприйняття даної групи більшістю — тотального ігнорування з рідкими проявами агресії, коли треба прибрести бездомного зі сходівного готелю-ресторану. І за десятки років вони до такого ставлення звикли.

Фото: facebook.com/pomogi.bezdomnoti/

З 1 грудня по 31 березня в Києві вже не перший рік працюватимуть спеціальні зимові патрулі (які за законодавством мали б працювати усьє рік), що допомагатимуть безпритульним під час приходу холодів. Вони ж облаштовуватимуть пункти обігріву для бездомних, які, тим паче, не працюватимуть вночі.

Ті ж патрулі, окрім роздачі їжі та одягу, можуть запропонувати бездомним поїхати в центр соціальної допомоги, стати на державний облік, отримати медичну допомогу. Але змусити це зробити вони не можуть — все має відбуватися винятково на добровільних засадах. Чи варто казати, що чимала кількість від подібного відмовляється. Вони звикли до умов вулиці, «непогано облаштувались», деякі мають проблеми з психікою.

Автор благодійного інстаграм-проекту «suka zhizn» в інтерв'ю bit.ua сказав: «Бездомних вважають агресивними, але це не так. Вони вже взагалі нічого не відчувають. І це набагато гірше». Провівші декілька років на вулиці та звикнувши до подібного способу життя, людина не в стані самостійно пристосуватися до іншого — «звичайного». З величезним ризиком після декількох днів у звичайних умовах вона може просто взяти й знову втекти. Тут потрібна довга та методична робота з психотерапевтом. Але хто ж погодиться з ним спілкуватись, коли стойти питання «де б знайти поїсти хоча б двічі на цьому тижні?». Тут коло і замикається.

Найкращий спосіб допомогти бездомному — витягнути його на базові сходи піраміди Маслоу. Їжа, вода, одяг, тепло — те незначне для нас і таке необхідне для інших. У Києві працює досить велика кількість організацій, яка цим займається, більшість — громадські, що тримаються на волонтерах.

«Молодь за мир», «Допоможи бездомному», «Обід без бід» — лише деякі з тих, хто регулярно влаштовує рейди з роздачі бутербродів для своїх «друзів», або ж облаштовує точки роздачі гарячої їжі. Вони діляться одягом та роздають талони на ночівлю в тому самому будинку соціальної допомоги на Суздалській, де раз на місяць волонтери купують своєрідний абонемент.

Цього року Спільнота святого Егідія видала цілий довідник для бездомних, який містить у собі детальну інформацію щодо того, де та коли в Києві можна поїсти, переноочувати, прийняти душ або ж навіть оновити гардероб. І хоча без календаря та годинника досить складно орієнтуватись, коли саме й куди варто попрямувати, люди приходять, завжди вдачні за допомогу.

«Вдома»:

https://www.instagram.com/suka_zhizn/

Звичайно, подібні дії не вирішують проблему бездомних на вулицях і не допомагають їм знайти роботу, постійне житло і, тим більше, повноцінно реінтегруватися в суспільство. Напрошується висновок: невже допомагати бездомним — немає сенсу й ми просто підтримуємо життєдіяльність паліативно хворого?

Вибір, звісно, для себе кожен робить сам. Для тих, хто обрав ту ж таблетку Морфіуса, що і я, декілька порад. Якщо не знаєте, як допомогти, то не вигадуйте велосипед — краще зверніться до вже існуючих організацій, вони завжди потребують волонтерів. Уже вищезгадані тут «Молодь за мир» або ініціатива «Допоможи бездомному», наприклад. Ознайомтеся з довідником, прийдьте на місце роздачі їжі, привезіть теплі речі. Підпишіться на @sukazhizn, там часто шукають тих, хто може долучитися, в коментарях. Одним словом — допомагайте. Це майже так само корисно для здоров'я, як сирі овочі.

Владислав ВОЗНИЙ

Засновники:

Міністерство освіти і науки України, Національний екологічно-натуралистичний центр учнівської молоді (НЕНЦ)

Головний редактор: Володимир Вербицький
Редактори: Ольга Ільків, Вікторія Петлицька
Відповідальний секретар: Олександр Кузнєцов
Літературне редактування: Ольга Ільків

Газету можна придбати за адресою:
м. Київ-74, вул. Вишгородська, 19, НЕНЦ

Тираж — 1 500 пр. Ціна договірна

Газета «Юннат» реєстраційне свідоцтво КВ № 22094-11994Р від 16.05.2016

Рукописи не рецензуються й не повертаються.
Деякі матеріали друкуються в порядку обговорення.
Редакція не завжди поділяє точку зору авторів.

Адреса редакції:

04074, м. Київ,
вул. Вишгородська, 19, НЕНЦ
Тел./факс 430-0260
Тел. 430-0064, 430-2222
www.nenc.gov.ua
E-mail: nenc@nenc.gov.ua

Надруковано
в ТОВ «НВП
«Інтерсервіс»
Підготовлено
до друку
16.12.2019